

Svědomy má to na svědomí... (ne)má čisté svědomí

Příčí se mi poslouchat jen proto, že to řekne starší, zvláště když svůj nárok doprovází tvrzením typu: tak je to správné, tak se to vždycky dělalo, je to (ne-psaný) zákon. Ještě víc, přidá-li: když to tak neuděláš, budeš potrestán, či nasadí těžší kalibr: budeš mít hříchy!

Hluboko uvnitř toužím jednat správně, ale co je (nebo má být) měřítkem mého jednání? Nemít problém (nepřemýšlet), pocit uspokojení nebo něco víc, přesahující osobní názor (můj, rodičů, vychovatelů)? Existuje nějaké obecně platné pravidlo chování, které říká, co ve kterou chvíli dělat, aby to bylo správně, a zároveň nebere svobodu rozhodování?

Oddělime dva zásadní okruhy pravidel

Obecná společenská pravidla (zvyky, zákony), která si společenství lidí dává samo. Jsou člověku uložena zvenčí pro obecné blaho

a společenský pořádek. Tato pravidla zavazují členy společnosti (někdy pod pohrůzkou trestu), ale také se s časem mohou měnit.

Osobní vnitřní přesvědčení, vědomí o tom, co je správné. Přiléhavě se nazývá **svědomí**. Konám plně lidsky, **s vědomím**.



Foto: GoodFon.com

mím odpovědnosti za své činy. Vědět, co je správné, to je ale **věda**¹, která se musí zakládat na pravdě. Tak vidím, že to, co určuje mé chování, je mé svědomí (rozměr subjektivní), které, má-li být správné, musí být v souladu se skutečností (nezávislou na mně) – s pravdou (rozměr objektivní).

Lidské jednání je vzhledem k nějakému předmětu, sleduje jistý cíl a děje se v určitých okolnostech. Takové lidské jednání se také nazývá mravní. Má-li být mravně dobré, je třeba, aby předmět, cíl i okolnosti byly dobré. Všechny tyto tři prvky zvažuje naše svědomí. Proto mravní svědomí je vlastně soud rozumu, kterým lidská osoba poznává mravní jakost konkrétního činu. Pravidlo je tak vlastně jediné: povinnost řídit se věrně tím, o čem vím, že je spravedlivé a správné. Tak prostřednictvím úsudku vlastního svědomí poznávám příkazy Božského zákona.

Používat rozum, zvažovat vždy znovu (ach jo) okolnosti, zkoumat úmysly...

Hm. Tak si říkám, jestli by nakonec nebylo jednodušší bez přemýšlení poslouchat druhé. Ale jsme přece lidské bytosti obdařené rozumem. (To proto, abychom Boha, Dobro nejvyšší, mohli svobodně poznávat a pro něj se rozhodovat.) Tak rozum použijeme. Pomoci k dobré formaci svědomí nám je učení Církve, které podává výklad Písmo a božích příkázání. Stačí vzít a studovat².

otec Marek Miškovský

¹ Svědomí – lat. conscientia (con = s; scientia = věda, vědění, učení).
² Namátkou: Namátkou: Mt 7, 12; Řím 2, 14–15; 1 Jan 3, 18–20; KKK 1749–1756; 1776–1789.

EXERCITIE

Foto: Ondra Špinler a www.stojanov.cz

Již po třetí jsme my, pražští bohoslovci, strávili exercicie na Velehradě u této krásné baziliky



řád. Ten se může lišit podle toho, pro jakou skupinu jsou cvičení exercitátorem (knězem, který je vede) připravena – jiný řád budou mít cvičení pro kněze, řeholnice, bohoslovce, jiný pro mladé lidi a jiný třeba pro otce a matky od rodin. Další věcí je čas, obvykle bývají exercicie týdenní, někdy dokonce měsíční, jindy se duchovní cvičení dají udělat třeba i jen na pár dní.

Promluvy

Nepostradatelnou součástí každých exercicií jsou promluvy, takové zhruba půlhodinové přednášky, které se zaměřují na určitá témata (ctnosti, duchovní život, církev, Ježíš, svatí atd.) – ty pak dále vedou člověka k roz-

jímaní, přemýšlení o nich samých a s nimi dále přicházejících Božích vnutkáních.

Modlitba

Jak již z promluv vyplývá, exercicie se neobejdou bez modlitby – ostatně na té jsou celé postaveny. Během dne se lidé účastníci se cvičení modlí společně (breviář, adorace, růženec, mše sv. apod.), ale také samostatně (rozjímaní a ostatní modlitby).

Regenerace

Účelem celých cvičení je nejen načerpat sil duchovních, kterých je k dobrému křesťanskému prožívání a ke každodennímu boji za svatost každého z nás nevyhnutelně potřeba, ale také sil tělesných. Lidé si mohou při exerciciích dopřát více spánku nebo se jen tak procházet po přírodě a vstřebávat krásu Božího stvoření. Proto se také duchovní cvičení nejčastěji konají někde na odlehlejších místech v přírodě, kde je klid, a ne přímo ve městech.

Silentium

Nejdůležitější součástí celých duchovních cvičení je silentium – posvátné mlčení. Bez mlčení by se z cvičení stala pouhá výuka nebo dovolená. Lidé v dnešní době přestali žít v tichu, neustále mají kolem sebe ruch, a když se náhodou ocitnou sami a nikdo je neruší, pouštět si hudbu. Jenže právě v tichu k nám může Bůh nejlépe promlouvat. Na závěr bych vám zadal takový malý domácí úkol, chcete-li si také udělat malé „duchovní cvičeníčko“, zajděte někde do lesa, na louku, do parku nebo nejlépe do kostela a zkuste tam být hodinu v tichu, jen vy a Bůh – uvidíte, že k vám jistě promluví!

Vašek Šustr,
bohoslovec

1. ročníku pražské arcidiecéze

NIKOMU NEDÁVEJTE JMÉNO OTEC

V evangeliu podle Matouše se píše: „A nikomu na zemi nedávejte jméno Otec...“ Nevztahuje se to i na to, že bychom neměli říkat kněžím „otče“?

Vojta, 12 let

Občas se mě cizí lidé zeptají, jak mě mají oslovovat, když od věřících slyší „otče Jiří“. Někdy se i sami věřící, zvláště starší, podiví, že by měli mladšímu knězi říkat „otče“. A nakonec i samotný Pán Ježíš říká: „Nikomou na zemi nedávejte jméno otec, jen jeden je váš Otec, a to na nebesích.“

Tak co je vlastně správně? Vezměme to popořádku od konce.

Pánu Ježíši nejde o zrušení slova „otec“. Jde mu o zákaz „přivlastnit si otcovství“. Pravý a jediný vzor pro každého otce (kněze, biskupa i tátu v rodině) je jen Bůh Otec. A proč? Protože být otcem znamená předávat život a chránit ho. A to je pochopitelně výsada Boží. Přesto se Bůh rozhodl, že svěří své otcovství mužům jako dar a dovolil, aby s tím používali i jeho jméno. Je to nejen čest, ale i závazek. Proto si každý muž musí svého otcovství vážit a co nejpoctivěji je prožívat. Jinak se z něho stane snadno pán, tyran nebo bezcitný velitel. Když se naopak snaží

být správným otcem, má si rodina i farnost uvědomit, že jeho autorita nespočívá v tom, že je chytřejší nebo starší, ale že ji dostal jako úkol od Boha.

Na otcovství se musí připravovat kluci už od malička. Nejprve je odkoukávat od rodičů a učitelů.

Protože ti však mívají své chyby, musí se učit taky od originálního Otce, tedy od Boha. Ten své otcovství projevil na svém Synu, Pánu Ježíši.

Cizí lidé většinou osloví kněze „pane faráři“ nebo „pane kaplane“, pro-

tože k němu nemají vztah. Věřící by však neměli mít problém oslovovat jej „otče“. Děti v rodinách zase používají „táto“, a tím se liší pokrevní otcovství od duchovního. Jinak je to totéž.

otec Jiří Kaňka



Foto: GoodFon.com

Toto cizí slovo bychom mohli přeložit jako cvičení (z latinského exercitium – cvičení, výcvik) – může to znít vojensky, a vlastně to tak trochu je. S duchovními cvičeními je totiž nejvíce spjat svatý Ignác z Loyoly, zakladatel jezuitského řádu, který byl – je to možná trochu zvláštní – původním povoláním voják. Jak tato duchovní cvičení probíhají a co je při nich důležité? Duchovní cvičení musí mít určitý

Bydleli jsme v poutním a exercičním domě Stojanov



Naše první exercicie na Velehradě v roce 2012 s otcem Karlem Satoriem